પારસી ટોળાને માટે પંચાએતની

જરૂર વીશે વાએજ.

કરનાર,

મોબેદ રતનજી રૂશતમજી કાંગા,

જરથોશતી ટોળાનું ભલું ઇછનાર.

મુંબઇ વરતમાંન છાપાખાનામાં છાપી,

શને ૧૨૫૬ ઇઅજદેજરદી.

શને ૧૮૮૭ અંગરેજી.

૨૫૫

દીબાચો

દીનદાર જરથોશતી શાહેબોની ખીદમતમે નમ્ંનતાઇ શાથે હમારા નાકેશ વીચારો રજુ કરવાની રજા લઇએ છે. હમે આશરે તીશથી વધારે વરશ થએઆં જરથોશતી ટોલાનો દેખાવ જોઇ અચરત થતા હતા તેવા માંઠા દેખાવને દુર થએલો જોવાને ખંતી હતા. પણ તેમો વધારો થઇને એટલુ તો ક રૂપ પકડવા લાગો કે હમારાથી દેખી શખાઊં નહી. પણ તેવા માંઠા દેખાવમો વધારે શરો પેશીને આખા જરથોશતી ટોલામો કંકાશ નહી વધી જાએ હેવું ધારતો હતો પણ શેવતે તરાં વતીક પરેઆછે. હમે ગરીબ હોવા છતાં, હમારાથી શબુરી થાઇ નહી. જેથી હમે કેટલાંએક લખાંણો કરી ચોપાંનીઆંની મારફતે શુચના વતીક કીધી હતી. પણ તેવી શુચનાં વાશે ટોલાનાં અકાબરોને કંઈજ અશર થઇ નહી. પણ હાલી ચાલુ દેખાવ જોઇ હમોને અતીશે દલગીર થવું પરીઊ. અને હમારી નાં શકતી છતાં **વાએજ** કરી. ટોલાનાં અકાબરોને પાછી શુચનાં કરવી પડી. તેવી શુચનાં ટોલાનાં અકાબરોની અને તમાંમ જરથોશતી શાહેબો આગલ મેલવાની ફરજ

જણાવાથી તે વાએજનાં ચોપાંનીઆં કાહાડી તમો નાંમદાર શાહેબોની ખીદમતમાં રજુ કરેઆં છે. જેમાં તરણબાબદો જણાવી છે. એ બાબદો ઊપર ધેઆંન આપવાને નામદાર શર જમશેદજી જીજીભાઈ તરીજા બેરોનેત શાહેબને અને પારશી પંચાતનાં ફંડનાં તરશતી શાહેબોનું ધેઆંન ખેચવા અરજ કરૂં છેવું. એજ મખશદ.

રોજ ૨૧ મો માહા ૪ થો શને ૧૨૫૬ એજદેજરદી

લા૦ ટોલાને વાશતે કાલજી રાખનાર,

મોબેદ રતનજી રૂશતમજી કાંગા.

પારસી ટોલાને માટે પંચાએતની જરૂર વીશે વાએજ.

પાખ દાદારની મદત હોજો.

મીજલશનાં શાહુબો—આપણ જરથોશી ટોલાને માંથે કોઈ પંચાત નથી, કંઈ ચોકશ કાએદા નથી, જેથી દીન ઊગે ટોલાની ચાલચલનમો અને ધરમનાં ફરમાંનોમો ગુચવાડો થતો જાએ છે. હમોએ ઘણીબી ખતપત કાધી, શેંકડો ૩૦ ટોલાને વાશતે ખરચેઆ, પણ હમારી રાખેલી નેમ દીન પરદીન દુબતી જાએછે. તેનું કારણ એજ કે મુંબઈ મધે પારશીની પંચાત નહી મલે અને વલી જે દાહાડાથી બે દશતુર થએઆ, જેઓની આજે તરણ પેહેડી થઈ ગેઈ પણ તેઓના વીચારો એક બીજાથી જુદા હોવાથી ધરમ શમબંધી માઠો દેખાવ બનતો જાએ છે, તે વીશે બંદોબશત કરવાને હમે શાલ ૧૨૫૬ એજદેજરદીમો એક ચોપાંનીઊ કાધીને પંચાતનાં ફંડનાં તરશતી શાહુબોને શુચનાં કરી હતી અને તે વીશે ઘણી મરતબે ગાંઠનો ખરચ કરી ચોપાંનીઆં પણ કાહાડીને શરવે જરથોશતીઆને જાહેર કરીઊ હતું કે આ ઠંકાશની મેખને તુકડેથી ઊખેદી નાંખો

નહી તો આગલ ચાલતાં ટોલાઓ અને ધરમ
ઓ માંઠો દેખાવ થાઇ પડશે. તેથી મુંબઈનાં
પરબેઆત બંધો દશતુરોને શુહલે કરાવો. એક
શરખી રીતે બંધાને ઓહતાઇ આપો. જેથી
તે શાહેબો શુહલેથી ધરમ વીશેનાં કાએદા બાં
ધી આપે અને તે પરમાંણે ચાલવાની ઓબેદા
ને ફરજ પરે પણ તેવી ભલી બાબદો ઊપર
અકાબર શાહેબો તરફથી કઈજ ધેઆંન આપ
વાને બનીઊ નહીં બલકે કેટલાકોતો એકબીજા
દશતુરને ઊશકેરનીની શામની મદત કરવા
લાગા. જેથી તેઓ આપખુદ થઇ ગીઆ. પો
તાનીજ મતલબનું કરવા લાગા બલકે બંધો
દશતુરો પોતાની પખશમો અનેક પરકારથી બી
જા ઓબેદાને તથા બેધીન શાહેબોને ખેંચવા
લાગા જેથી જરથોશતી ટોલાઓ ફાટફુટ પડી
ગેઈ બલકે તડાં વતીક પરેઆં, જે વીશે મને
ઘણું બોલવાનું અને લખવાનું છે. શાહેબો
હવરેની ચાલતી રશાકશી જો ચાલુજ રેહશે તો
બે ચાર વરશમો જરથોશતી ટોલાઓ ઘણો
ભએંકાર દેખાવ થઇ પરશે તે શાથે ધરમનું
દુબાદુબ થશે. હાવી તક લેઇ જેઓ ધરમ શંબં
ધી તથા કીરીઆ શંબંધી શઘલું ફેરફાર કર
વા માંગે છે, તેઓ પોતાની નેમ પાર ઊતારશે
હેવુ ચોકશ શમજી લેવુ. શાહેબો આપણે માંથે

પંચાત નથી, કોઈની શતા નથી, ધરમ શંબંધી કઈ ચોકશ કાએદા બાંધેલા નથી. ટોલાઓ છુટાપણું ઘણું વધી ગીઉ છે. તેનો અટકાવ કરવાની કોઈની શતા નથી. જેથી બીજી ગણે આત વારાની નજરમો આપણે ઘણી હલકી પદવીનાં થઈ ગીઆ છેજીએ. બીન ગુરૂનાં ચેલા થઈ ગીઆ છેજીએ. કારંણ કે આપણે માંથે કંઈજ અંકુશ રહુઓ નથી. શરવે પોત પોતાને ઘેરનાં હાકમ, પોત પોતાને ઘેરનાં ધરમ ગુરૂ, પોત પોતાની શતા ચલાવાને માલેક થઈ ગીઆ છે. જેથી ટોલાઓ અને ધરમનાં કાંમઓ ફાત ફુત પરી ગેઈ છે. તે શંધુ દુર કરવાને વાશતે આપણે માંથે પંચાત હુભી થવી જોઇએ અને જરથોશતી ટોલાનાં અને જરથોશતી ધરમનાં ભલાંને વાશતે, કાએદા શરકારની મારફતે બંધાવી મંગાવી, પંચાતનાં ઠેડવેલા શાહેબોને શવાધીન કરવા જોઇએ જેથી આપણા ટોલાઓથી દુખ ભરેલો માઠો દેખાવ દુર થઈ જાએ. આપણો જરથોસતી ટોલો પાછો માંન ભરેલી હાલતમો આવે. શાહેબો મારી અરજ એ છે કે આપણ જરથોશતીઓ તરફથી એક અરજી કરી, તે ઉપર બનતી શહીઓ લેઈ, હાલની પંચાતનાં ફંડનાં ટરશતો શાહેબોને આપવી જોઇએ. જેના આધાર ઉપરથી તરશટી શાહેબો, એ

વીશે જાહેર મીટીંગ બોલાવે અને તે મીટીંગ ની મારફતે પંચાતનાં ચોકશ નંબરો ઠેડવે. તે શાહેબો તથા પરબેચાત દશતુર શાહેબો અને વીદવાંન મોબેદ શાહેબો તથા કાબેલ બેહેદીન શાહેબો વીગરે આશરે એકશો માંણશોની મંડલી બેશી જરથોશતી ધરમ શંબંધી, ટોલા શંબંધી કાએદા ઘડી કાહાડે. જેમો કંઇબી ખર ખુશામત અને મતલબનુ નહી હોએ. અને જરથોશતી બચ્ચાંઓને ધરમની કેલવણી આપવા તથા અપાવવા વીશે ચોકશ બંદોબશત કરવામો આવે તો, તેવી કેલવણીની ફરજ ઊધરતા મરદોને અને ઊધરતી છોકરીઓને શમજાવે, ત કેમ અને કેવી રીતે શમજાવામો આવે તેની ગોઠવણ કરી તે પણ કાએદામો લાગુ કરી, પછી જાહેર શભા તમાંમ જરથોશતીઓની બોલાવી, તેઓનાં વીચાર લેઇ વધુ મતથી પશાર કરે અને પછી આપણી મએઆલુ શરકાર પાશે માંગની કરી કાએદા ચોકશ શતાદાર બંધાવી મંગાવી પંચાતનાં મુકરર ઠેડવેલા શાહેબોને શવાધીન કરે તો, આપણી પંચાતની શતા જે આપનાં હાથઓથી ગુમ થઇ ગેઇ છે તે શતા પાછી શજીવન થાએ અને આપણા ટોલાનો ઇનશાફ આપનાં હાથમો પાછો આવે. તેઓને મલેલી શતા પરમાંણે આપણા ટોલાનો

ઇનશાપ કરે. અને વાજબી પણે આપણને ઇન શાપ આપે. તથા તકશીરવારનો અટકાવ ઇઆ શીખશા કરી શખે. મેરબાંન શાહેબો તમો વીચાર કરો કે શરવે ગનેઆતને માંયે પંચાત છે, પોતાની પંચાતનો ઇનશાપ તેઓ કરે છે. તે વારે આપણેજ આપનાં ટોલાનો ઇનશાપ કાંએ નહી કરી શખીએ. અને શરકારમોજ શું કરવા લેઇ જાઇએ. આપણા વખનાએલા ટોલાને વાશતે એ કેવું દલગીરી ભરીઉ છે. તે વીશે તમો વીચાર કરો. આપણ જરથોશતી ઓનો એક વખત હુવો હતો કે એ ટોલો બીજાના ઇનશાપનીબી માલેકી ભોગવતો હતો. આપણાં નેઆગાંનો પાદશાહી શાથેની જાઓ જલાલી ભોગવનારા હતા. પણ આશમાંનની ગેરદેશથી જો કે આપણી જાહો જલાલી શાથની પાદશાહી ખોઇ તોએ આપણાં નેઆ ગાંનોએ પોતાની હીંમત છોરી નહી, દુશમેન પાહદશાનો જુલમ ખમવા કરતાં ધરમને હઇડે ધરી, ઘેર બાર છોડી દેશ છોડી, અતીશે જુક શાંની ભોગવવા શાથે હીંદુશતાંનમો આવી પાર કાં રાજને આશરે વશેઆ. પણ એકીનદારી છોડી નહી. તેજ વડશનાં બચાં આપણે હીચ કારા પણું બતાવી પારકે દરવાજે બંધાએલા રેહીએ. ધરમનું દુખાદુખ કરીએ એ થોડી

દલગારીની વાત નથી. શાહુઓ ટોલા શંબંધી અને ધરમ શંબંધી કાલજી જેમ શો વરશની વાત ઊપર આપણા વડીલો રાખતા હતા, પોતાનો ઇનશાપ્ પોતાનાં હાથમો રાખતા હતા, જોકે તે વખતે મોગલાઇ ઇનશાપ્ હતો. તેવા વખતમોબી આપણાં ટોલાનો ઇનશાપ્ આપણાં હાથમો હતો. તેજ ટોલાનાં જરથોશતીઓ આજે હીચકારાપણુ લેઇ બેઠા છે. શતા ખોઇ બેઠા છે તેનુ કારણ શું ? કારણ એજ કે પોત પોતામો કુશંપ્ વધી જવાથી બનીઊ છે. પોત પોતાને ઘેરનાં શેઠ બની જવાથી શંપ્ રેહુઓ નથી, કુશંપ્ને લીધે આપણાં ધરમમો અને આપણી કીરતીમો ઘટાડો થતો જાએ છે, તેનાં ઊપાએ લેવાને વાશતે આપણે માથે શતાદાર પંચાત થવી જોઇએ. શતાદાર પંચાત નહી હોવાથી જેમ જેની મરજીમાં આવેચ તેમ ચાલે છે જેથી આપણી જાહો જલાલીનો, આપણી કીરતીનો, આપણાં પવીતર ધરમનો ગુચવાડો થઇ ગીઓ છે. જેને જેમ ગમેચ તેમ ચાલી આપણી કીરતીને જાંખ લગાડે તેવારે શું આપણે જોઆ કરીએ, કઇ દરકાર નહી રાખીએ. એ શું થારૂં શરમ ભરેલું છે. તે વીશે તમોજ શાહુઓ ધીઆંન આપો. અને ગપ્લતીની હુંગમાંથી શજાગર થાઓ. શાહુઓ હું કંઇ

એક તરફી કે બીજી તરફી વીચાર જણાવતો નથી. તેમજ કોઈની ખુશામતથી કે રાખ રખા વતને વાશતે શમજાવા ઊભો નથી. માહારૂં કેહવાનું હેવુંજ છે કે ધણી વગરનાં ઘાર શુનાં. તેજ પરમાંણે આપણ જરથોશતી ટોલાને માંયે કંઈજ અંકુશ રહેઓ નથી. જેથી આપણાં દશતુરજી શાહેબો, વીદવાંનમો ખપનારા મોબેદ શાહેબો, બીજા શાધારણ મોબેદ શાહેબો, અને કેટલાએક વીદવાંન બેહેદીન શાહેબો, તથા કોઈ કોઈ અકાબર શાહેબો, પોતાની મરજી પરેઅ તેમ ચાલે છે. અને બીજાઓને ફરજ પારીને ચલાવે છે. તેમાથી હેવું બને છે. કેટલાએક દશતુરો, કેટલાએક તોરાની મોબેદો, કેટલાએક મતલબી બેધીનો તેઓ વીદવાંન હોએ, કે અપત હોએ. તેઓ પોતાની બુરી નેમમો, બુરી ચાલમો અને બુરી મતલબમો ફાવી જાએ છે. તે શંધલાઓનાં અટકાવને માતે આપણાં ટોલામા પંચાત ઉભી કરવી જોઈએ. તેમજ તમો શાહેબોબી શમજતા હશો કે પંચાત થવી જોઈએ. શાહેબો મેં તમોને આગલ શમજાવાણ કે આપણાં ફંદનાં તરશતી શાહેબોને અરજી કરવી તે વીશે તમો શાહેબોને શમજાવાની રજા લેઉં ચ. આપણ જરથોશતી ટોલામો બે શભા વખનાએલી છે. તેવો પોત પોતાનુ કાંમ આગલ

વધારતા જાઅે છે. પેહલી રાહાનુમાએ શભા અને બીજી પેતવારીઓ હુબી થએલી, ઘરમની અને કીરીઆનાં કાંમ ઉપર અનેકાદ વધરાવનારી શભા. એ બંધો શભા તરફથી ઇઆ કોઇબી શાહેબો તરફથી હીંમતથી પેહલી આગેવાંની કરી, શહીઓ લઇ, એક મોહટી અરજી કરીને આપણા ટોલાનાં આગેવાંન ઇઆ પરમુખ શાહેબને આપવી જોઇએ. તેવણ શાહેબ પોતાનાં શોબતીઓ શાથે કાએદા બંધાવાની ખતપત કરે. જેથી આપણું ધારવેલું કાંમ પાર ઉતરે અને ટોલાની ઇજતઓ તથા ઘરમનાં કાંમઓ વધારો થાએ. તે શાથે શુહલે શંપજથી જરથોશતી ટોલાની આબાદી થાએ. આંમીન આંમીન.

દશતુર શાહેબોને શુહલે કરાવા વીશે.

શાહેબો હાલી કેટલાએક ચરચા પતરી હવાઇ લખાંનો કરે છે. કોઇતો મુંબઇનાં પરપેઆત બંધો દશતુર શાહેબો પાશે પોતાની દશતુરીનું રાજી નાંમુ અપાવા નીકલેઆ છે. વલી કોઇ લખે છે કે મુંબઇનો એક દશતુર કરવો જોઇએ. વલી કોઇ તો બીજો નશાએત નવો જ દશતુર કરવાની શુચનાં કરે છે. હેવાં મતલબી

લખાંનો શવાથી કઇ ફાએદો થવાનો નથી. તેવારે તે લખનારાઓને મદદ આપનારા દાહે આબી આ જમાનાંમો પેદા થઇ ગોઆ છે. પણ તેવા શાહેબો ધીઆંન નથી આપતા કે મુંબઇમો, જરથોશતી ટોલામો જે ખલપલ ચાલે છે. તે એ બંધો દશતુરજી શાહેબોને વાશતે ની છે. તે વીશે કોઇબી નાં પાડશે નહી. તેવારે તેઓ રદ કેમ થશે અને બીજો દશતુર ઠેડવવાની શતા કોણને છે. હજુર આપણ જરથોશતી શાહેબોને શજાવર છે કે હાલની પંચાએતનાં તથા બીજા અકાબરોને એક અરજી કરી એવું માંગવું કે મુંબઇનાં મરબેઆત દશતુરો જામાશપજી મીનોચેરજી જામાશપ આશાનાં તથા દશતુરજી પેશોતનજી બેરાંમજી શંજાનાં. એ બંધો શાહેબોને ફરીથી શુહલે કરાવી તે બંધો દશતુરોને એક શરખી રીતે મોહોટાઇ આપી. બંધોને વડા ઠેડવવા, તે એમ ઠેડવવા કે મુંબઇની વશતી કોલાબેથી વાંદરે શુધીની તે વશતીનાં ૨) ભાગ કરવા. દર એક ભાગનાં એકેક વડા દશતુર કરવા. તે બંધો ભાગમો જેબી જરથોશતી વશતા હોએ તેઓને ફરમાશ હુવી થાએ કે જો દશતુરજી શાહેબોને બોલાવવા હોએ તો શુખેથી બોલાવે. પણ જે હદ ઊપર વડા દશતુર નેમેલા હોએ તેવણ

નેજ વડા તરીકે ગણી, કોઇબી વખતે બીજે જશ મલતા બોલાવે. તે જગા ઊપર વડા પણુ જાલવવા પેહેલા દશતુર તરીકે બેશે. તેવણનાં શીધા હાથ ઊપર બીજા દશતુર તરીકે બીરાજે. જો એ પરમાંણે બંધો દશતુર શાહેબોની રાજીથી નેમણુક થાએ તો, માંથાઝીખન મતી જાએ. તે શાથે દશતુરોનાં મદત કરનારા જે પુછડાં છે. જેવો પેતને વાશતે હઇથી તઇ. અને પેલી ગેમથી આંની ગેમ કરતા ફરે છે. તેઓબી પોતાની મેલે રાજી થાએ. અને શમાંધાંની થઇ જવાથી, આપણ જરથોશતી ટોલામો જે રશા કશી ચાલે છે તે દુર થાઇ જાએ. તેઓ ધર મનાં ફરમાંનો વાજબી પણે આપે. જેથી ટોલામો શમાંધાંની રહે. આ જોગવાઇએ હું જરથોશતી ટોલાને તથા અકાબર શાહેબોને નમ નતાઇ, ઓાજરખાઇ અને આજેજીથી લખુચ કે ઊપલી બીનાં ઊપર ધેઆંન આપી, બને તેમ બંધો દશતુરોને રાજી કરો. જેથી ટોલાની અને ધરમની આબાદી થાએ. આંમીન.

ધરમ કેલવણી જે નીશાલોમાં તથા ઈશકોલોમાં આપવામો આવે છે, તે વીશે શમજાવું છેવું.

શાહેબો રાહાનુંમાએ શભા તરફથી જર થોશતી બચાંઓને ધરમ કેલવણી આપવા અ

ધવા અપાવવા વાશ્તે જે મોહોટા દેખાવ શાથે, પેહેર પે ભાશાંણો કરવામો આયેઆં હતાં. જેની અશર આખા જરથોશતી ટોલામે થાઇ હતી. તેવી ભલી બાબદ વીશે મોહોટો ગભરાત મચી રહેઓ હતો. કે હવે જરથોશતી ટોલો જે પોતાનાં બાપીકા ધરમથી બે નશીબ રેહેલો છે. તે નશીબવાંન થશે, હેવી ઊલત અને ઊમેદ શરવે જરતોશતીઓને થઇ હતી. પણ તે રાખેલી ઊમેદ ભશટ થાઇ ગેઇ. મને પોતાને પણ અતીશે ઊલત થાઇ હતી. કે હવે જરથોશતી ધરમ ઊપર અને ધરમનાં ફરમાંનો ઊપર અજવાલુ થાશે. જેથી હમોએ તેવી ઊલતમો આવીને, કામેલ દશતુરજી શાહેબ એરચજી શોરાબજી મેરજી રાંણા પાશે જાઇ, જરથોશતી ટોલાનાં બાલકોને શીખવા તેનાં અરથો શાથે, શાધારણ જરથોશતીઓને શમજ પડે હેવી ધપથી. અવસતાની કેતાબ હમારે ખરચે કાહાડવાની ફરમાશ કરવાથી, તેવણ શાહેબે બંનતી મેહનત લેઇ નેઆશત તથા ઇઅશતનું મને લખાંણ કરી આપીઊ. તે લખાંણનું આખું પુશતક કાહાડવાને મેં દરૂશત જોઇઊ નહી. જેથી થોરૂં થોરૂં લખાંણ છપાવી બાહાર પારીઊ. શબબ કે આખું પુશતક ગરીબ જરથોશતીઓથી લેવાને બનશે નહી. તેમજ નાદાંન

બચાંઓ પ્રારી નાંખે· હેવો વીચાર કરી· એ ચાર ભાગમો શરોશ બાજથી તે પાંચો ગેહ, પાંચો નેઆએશ, પપેત વાગરે નમશકારો શાથે છપાવી, ચોપાનીયાં બાહર પારેઆં· તે ચોપાં નેઆંનુ‘ નામ બાળ બોધ આપીઊ· તે હજારો ચોપાંનીઆં કાહાડી હજુર કબતો ભરી રાખેઆં છે· જે ચોપાનેઆં ઊપર ચાર દશતુર શાહુએ પોતાનાં ભલા વીચાર જણાવેઆ હતા. તે ચોપાંનીઆંની ખુબીથી હમે જરથોશતી છોકરાં ઓાને તેના મીનીંગ શાથે પઠવા શીખવી, મોહટા મોહટા મેલાવરા મેદાંનોમાં કરી, બચાંઓ પાશે અવશતા પઠાવી, તેનાં મીનીંગ કરાવેઆ હતા· એટલુંજ નહી પણ વરશ ૧૨) થી ૧૫) શુધી નાં છોકરાંઓ પાશે· જાહેર વાએજો પણ કરા વી ટોલાની ખાતરી કરી હતી· પણ ટોલાનાં માથાં ભાએગ હોવાથી હેવું બનાઊ કે મુંબનાં બંદો દશતુર શાહેબોને અને પેલા કેટલાએક મો બેદા જેઓ શીખીને પનદીન થઇ ગીઆ છે· તે ઓાને ખરાબ લાગવાથી હશદનાં મારેઆ અનેક ઊપાએથી મારી કેલવણી બંધ પાડવા ખંતી પણે ઊપાએ કીધા· જેથી હમો નીશફલ થએઆ, કારણ કે મને કોઇનીબી મદદ નહી હોવાથી· અને ખરચ ગાંથનો કરવાથી નાચારીથી હમે કાહાડેલી ૨) ઇશકોલ વરશ ૧) ચલાવી, બંધ

કરવાની ફરજ જનાઇ. શાહેબો હવે હું શીખેલા ઓબેદા વીશે. અને મોહતી મોહતી ઇશકોલોમો જે ધરમ કેલવણી આપવામો આવે છે. તે વીશે બોલાશા કરવા માંગુ છેઉં. તે એ છે, કે લવણી કોણને આપવી. અને કોણને લેવી. તેમ બંનતુ નથી. નાંધલાં નાંધલાં બચાંઓને ઓનેથી શમજાવામો આવે છે. તેઓ એક ગેમ શમજે કે બીજી ગમ ભુલી જાએ. અને મોહતા છોકરાઓ. જે પાંચમાં, છથા અને શાત મા કલાશનાં છોકરાઓને શીખવવામો આવતું નથી તેમજ તે ચડતા કલાશના છોકરાવો જેવો મોહતી ઊમરનાં છે. તેઓ શીખતા પણ નથી. તેઓ ઇંગરેજી શીખી પશાર થવાની હદમો આવેલા જેથી ધરમનાં ફરમાનોને કઇજ બીશા દનાં ગણતા નથી. શામનાં છીત છીત, હુવા હુલકા શખુનો બોલે છે. જો કે વીદવાંનમો ખપી, મદરેશામો શીખી, શરટીફીકેટ મેલવી છે. તેવા શાહેબો ધરમબોધ આપે છે, કઇ બીન શીખેલા ઓબેદા આપતા નથી. જે વારે પેલા ઇશકોલમો શીખતાં મોહોટા છોકરા શુધરી જાઇ, જરથોશતી ધરમ વીશે બેદરકારી કરે, તે વારે હુવી બેદરકારીનો દોશ કોણને શાર રહેવો જોઇએ. માશટરોને માંથે કે ઇશકોલનાં માલેકને માથે, તે વીશે તમોજ શાહેબો વીચાર

જણાવો. પગાર લેઇને શીખવનારા ધણીઆતી માશટરોતો છોકરાવોની મરજી ઊપરજ હાધાર રાખે છે. છોકરાઓ જે મોહટી શમજનાં છે. તેઓ ઊપર ધણીઆતી જરયોશતી માશટરો, પોતાનો ધરમ શીખવવાનું દબાંન કરી ફરજ પાડે નહી. કારણ કે તે એમ શમજે કે રખે છોકરાઓ ઊઠી બીજી ઇશકોલમો જાએ. પણ જે ધરમખાતાંની ઇશકોલો છે. તેવા ધણીઓ પગાર વગર છોકરાઓને મુફત શીખવે છે. માશતરોનાં મોહટા મોહટા પગારો આપે છે, તેવા ધણીઓને તો ફરજ છે. કે શરવેથી મોહટા છોકરાઓ જેઓ ચઢતા કલાશનાં હોએ તેઓનેજ ધરમની કેલવણી આપવાની જરૂર શમજી, તેઓને શીખવાની ફરજ પાડવી જોઇએ. તેઓ પોતાની ગરજે શીખે. તેઓ ઇશકોલમાંથી ઊઠીબી જાએ તો તેની ધાશતી શું છે. મુફત કેલવણી આપવી. જો પાંચ છોકરા ઊઠી જાશે તો પચીશ મરીબાનાં છોકરા વધશે. હાલો નાંમદાર શર જમશેદજીની ઇશકોલમો હજારો છોકરા શીખે છે, તાંહાં આથ થી દશ શીખેલા મોબેદો ધરમ કેલવણી આપે છે. પણ નાંધલાં બચાંઓ શાથે રમત કરી પગારો ખાએ છે. તેબી મોહનેથી શમજાવત આપે છે. તે વીશે કોઇ ધરમબોધનાં પુશતકો છપાવી દર એક છોકરાંને આપી

શેશન કરાવતા નથી તે. બ્યાં બોમેનાં બોધ એક ગમ શમજે કે બીજી ગમ ભુલી જાએ અને જે વારે તેઓથી ચરતા કલાશમો જાએ કે તેઓથી શીખવાને નાં પાડે. જેવારે જર શોશતીઓ પોતાના બાપીકા ધરમને પશંદ નહી કરે, તેવારે ધરમ શબંધી ગુચવારો થઇ પરે તેમાં નવાઇ શું છે. જુદ દીનવાલા આપણને હશે, આપરા ધરમ પુશતકો વીશે શખ લેઇજા એ, વલી જેઓ ધરમ ઊપર એતબાર રાખતા નથી, જેઓ શંધલુ પેરફાર કરવા માંગે છે, જેઓ પોતાનાં ધરમ ગુરૂને ધીકારે છે. તેઓ ને ફાવીતું થાએ તેમા નવાઇ શું. આજે કેટલીએક ઇશકોલો છે. તે એક બીજા ઊપર શરશાઇ ભોગવવાનો દાવો કરે છે, મોહટાં મો હટાં શરાગાત શાથેનાં હેંડ બીલો છપાવે છે. કે આટલા છોકરાને શીખવેઆ ને આટલા પશાર કીધા. પણ કોઇબી ઇશકોલ માશતર કે ધણીઆતી ઇશકોલવાલા શાહેબો, છાતી ઠોકીને હેવું કેહશે કે હમારી ઇશકોલમાંથી ધરમ કેલવણી લેઇ આટલા છોકરા બાહાર પરીઆ, અને તેઓએ આટલી ધરમની વાએ જો કીધી, અને જરથોશતી ટોલાને એકીનદારી બરેલા કીધા. તેમ કેહવાને તો શધલી ઇશકોલો પશાત રેહશે, કોઇબી ઇશકોલ જરથોશતી ટોલાને

હાવો દેખાવ કદી દેખારશે નહી. જાંહાં જોશો તાંહાં છાલકા પણુ, ઇતરાજી, આપખુદી, બે હાઇ, વધી ગઇ છે. વલી નાટકો, ગાયણો, શારંગી, તમોરા વજાડવા શીખે છે. શું એ થોડું શરમ ભરીઊ છે. શાહેબો જે વરશ પાંચ ની વાત ઊપર શર જમશેદજી વાલી ઇશકોલનાં ટરશતી શાહેબોને હેવી અરજ કીધી હતી કે માશ છ ની મુદત શુધી મને તમારી ઇશકો લમો ઊમરે પુગેલા છોકરાઓનો એક કલાશ ધરમ બોધ શીખવવાને આપો. મારી છપા વેલી ચોપડીથી તેઓને માહારી શાધારણ રીત પરમાંણે ધરમબોધ આપી, તમારી ખાતં રી કરૂં, પણ તે માનવંતા શાહેબોને તે પશંદ પડીઊ નહી. જો કે તેવી અરજનો મને જવાબ મલેઓ હતો, તેબી રરતીનાં આંશું લુછાવા શરખો હતો. કારણ કે હમો પેલવી કે પારશી ની એક બે ચોપડી શીખેલા નહી હતા. હમોને કઇ ઘોંગ ધતુરા કે બાહારનો દેખાવ કરતાં આવડતું હતુ નહી. પણ મારી નાકેશ મન શખતી પરમાંણે શીખવવાને હીમતવાંન હતો. અને હજુરબી છેવું. જો કોઇબી ઇશકોલનો ધણી છઠા કે શાતમાં કલાશનાં મોહોટા છોકરા ઓને ફરજ પાડી, હમોને કલાક એક કે બે પોતાની ઇશકોલમો ધરમબોધ આપવાને નેમ

ણુક કરશે તો, હમો માશ તરણ શુધી વગર પગારે શીખવવાને બંધાએલા રેહશુ અને તરં ણ માશમો દેખાડી આપશું કે જરથોશતી છોકરાઓ પોતાનાં બાપીકા ધરમ વીશે કેટલુ ગનેઆંન ધરાવે છે. પણ માશતરો પોતાનાં કલાશનાં છોકરાઓને ચોકશ ફરજ પાડે તોજ એમ બને. શાહુબો આજે જેઓ શરકારમો વગ ધરાવનારા છે, જેઓ ઇંગરેજી કેલવણી પામે લાછે, તેમાનાં કેટલાએક મતલબીઆ ઇંગરે જી કેલવણીનેજ ઊતમ જાણનારા છે, પો તાની શખુન પરવરીને વાશતે ધણીઆતી ઇશ કોલનાં માશતરોને ગભરાવે છે. કે તમો તમા રી ઇશકોલમો ધરમ કેલવણી આપવાને ફરજ પાડશો તો, જે તમારી ઇશકોલ રેજીશટર થઇ છે અને તમોને દર વરશે શરકાર તરફથી દરમાઓ મલે છે. તેમો હરખત થાશે, આજે તો શરકારનીજ મરજી પરમાંણે કેલવણી આપ વી જોઇએ. જે ધપની કેલવણી શરકારી ઇશ કુલોમાં અપાએ છે, તેજ ધપ ચલાવવી જોઇએ. શાહુબો જેવારે પેલા માશતરોને હાવી ધાશતી આપવામો આવે, તેવારે જે માશતરો ગુજ રાંન કરવાનેજ બંધાએલા હોએ, તેઓ ધાશ તીનાં મારેઆ તેમજ કરે તેમાં નવાઇ શું. કેટલાએક પોતાની ખાનગી મતલબો પાર

પાડવા. શરકારનાં નાંમનેથી બદનાંમ કરે છે. બાકી ખએઆલુ શરકાર તરફનો કઈ હાવો જંગલી વીચાર નહી હોએ, કે પોતાના બાપીકા ધરમ વીશે, તે ધરમની ખુબી શમજાવા વીશે. આરે આવે પણ ઊલટા કેટલાએક ઈંગરેજોતો ખોલલી રીતે જરથોશતી ટોલા વીશે પોતાના વીચાર હલકા જણાવે છે, કે જરથોશતીઓ પોતાનાં બાપીકા ધરમથી બે નશીબ રહે છે. આજે ઈંગરેજી રાજઓતો શરવેને પોતાનાં ધરમ પરમાંણે ચાલવાને છુટ છે. શરવેને પોતાનાં ટોલા શમબંધી બંદોબશત રાખવાને મુખ તીઆરી છે. શરવે ગનેઆતને માંથે પંચ મંડલી છે, તેઓ પોતાની ગનેઆતનો ધરમ શમબંધી ઈનશાફ કરે છે, તથા તકશીર વારોને શીખશા વટીક કરે છે. તે વારે આપણા જરથોશતી ટોલાનેજ માંથે પંચાત કાંએ નહી હોએ, તેથી શતાદાર પંચાત હોવીજ જોઈએ. તેમ કરવાને આપણી ફરજ છે, તે પરમાંણે ચાલવાને શરવે બંધાએલા રેહશે, તેમાં કાંઈજ શક નથી. શાહુઓ કેટલાએક શાહુઓ હેવુ વીચારતા હોશે. કે શરકારમો આપણે ઈનશાફ બાખી ચુકા તે પાછો લેવાએ નહી. હાવા વીચાર વાલા શાહુઓ ભુલ કરે છે. જે આપણે આપી ચુકા છઈએ. તેટલાજ વાશતે નમનતાઇ શાથે નાંમ

દાર શરકાર પાશે. પાછું માંગી લેવું જોઈએ. તે વારેજ વાજબી કેહવાએ. બીજી ગનેઆતે પોતાની પચાતનો ઇનશાફ પોતાનાંજ હાથમો રાખેલો છે. તેથી તેઓને માગી લેવાની કે કાએદા બધાવાની ગરજ નથી. તેઓએ કઇ આપીઊ નથી, કે માંગી લેવાની ઇઆ કાએદા બાંધવાની ગરજ પડે. તેઓ તો પોતાનાં ચાલુ રવઇઆ પરમાંણે અને વડીલોનાં બંદોબશત પરમાંણે ચાલેઆજ જાએ છે. અને આજનાં ઇંગરેજી શીખેલા પોતાનાં કાએદાથી ઊલટા ચાલે છે. તો તેઓને પંચાત શીખશા કરે છે. તેવી શીખશા વતીક શરકારમો બાહાલ રહે છે, તે વીશે નમે: શાહેબોને કઇ અજાનંઊ નહી હોશે. હવે મારૂ બાશાંણ વધ કરતાં તમો મીજબાની શાહેબોને ચેતવણી કરૂચ કે હવે ગફલતીવી હુગમાથી શજાગરૂ થાઓ. પોતાનાં ટોલાને વાશતે કઇ ઊપાએ લેઓ. હાલનાં જરથોશતી અફાબરોને મોહોટી અરજી કરો. જેથી તેઓ શાહેબો ખોદાને વાશતે ટોલાની દાદને પોંહોંચે. આંમીન. આંમીન.

ભગરનાં ટોલામો તરાં કોણથી પરેચ અને હાલી પરેઊ તથા એક શેહેરમો બીજા આતશબેહેરાંમ થાએ કે નહી તે વીશે ખોલાશો.

જરથોશતી ભાઈઓ આજે તરન વરશ થઈ ગીઆં ભગરનાં મોબેદો અને દશતુરોમો જે માંયો દેખાવ થઓ છે તે જોઈ હાલનાં જરથોશતીઓ અચરત થતા હોશે. પણ જેઓને લાગતુ વલગતુ છે, તેઓ તો પોતાનાં હકને વાશતે મરાએ છે તે વાજબી ગનાએ. પણ જેઓને લાગતુ વલગતુ નથી, જેઓ બેહદીન છે તેઓ શું કરવા આગમો તેલ નાંમતા હોશે. શાહુઓ મુંબઈનાં બે દશતુરોની ખતપતમો, નોવશારીનાં દશતુરજી વલાંન લે છે, તે વલાંનનાં હાધાર ઊપર મોબેદો વલાંન લેઈ રશાકશી વધારતા જાએ છે. તેમજ નોવશારીનાં દશતુરોથી તરાં પરતાં આવેઆં છે. શનજાનમો જે વારે શંગલા એક હતા, તેવારે તરાં હતાં નહી. પણ શંજાનથી ગોદાવરે અને ભરૂચ અકલેશર ખાતે જાઈ વશેઆ, પણ તેઓબી એકજ હતા. તેઓ હલાએદા આલાત વાપરતા હતા નહી. શંજાંનમો જેઓએ આતશબેરાંમ કીધા હતા, તે આતશબેરાંમની **ભશમથીજ** તે સંગલાઓ

કાંમ લેતા હતા. જે વારે શનજાનથી નોવશારી નું પનથક વશીઊ. તેવારે નોશારીવાલા શાહુ ઓબી શનજાનનાં આતશબેરાંમની ભશમ વા પરતા હતા. હવે જે દાહડાથી શનજાનની વશ તી કમ થાઇ તે હીગાંમમો આતશબેરાંમનાં પુજારા આતશબેરામ લેઇ વાંશદા પરગનાંમો જાઇ રેઆ. પણ ત જગા ઊપરબી તેઓથી રેવાઇઊ નહી, તેવારે આતશબેરામનો પવીતર કેબલો જાલવવા, નોવશારી કશબામો આવી વશેઆ અને નોવશારીવાલા શાહુઓ શાથે ચોક શ બંદોબશ કીધો. પણ તેને ઘણાં વરશ ભરા ઇ જવાથી અને નોવશારીનાં દશતુરજીનો લાગ વધુ પોંહોંચવાથી, દેશાઇ શાહુઓની મામલત થવાથી, ઊદવારેનાં આતશબેરાંમનાં પુજારા, જેઓ શનજાનાની ઓલખથી આજે છે, તઓ ઊપર જુલમ ગુજરવાથી, તેઓ ઘેરબાર છોડી, પોતાનો કેબલો જાલવીને, ઊદવારાં ગાંમમો આવી વશેઆ. જેઓ હાલ શુધી છે. જેથી તેઓ જુદા પરેઆ. તેહાર બાદ જામાશબા ઇજી વાલાબી નોવશારીનાં પંથકથી, હેવીજ ખત પતને વાશતે જુદા પરેઆ. તેહાર બાદ મનચેર હોમજી હેવીજ ખતપતને લીધે જુદો પરેઓ. અને થોરે થોરે વરશે, તરનભાઇ છુતા પરી, મનચેર હોમજીને મલેઆ. તેમજ શુરતીઆ

હાવીજ કોઈ ખતપતથી જુદા પરેઆ. હાલી શુરતમો જે બગરને મલતા વશે છે, તેઓ ઊપર દુખ પરે છે. પણ તેઓનું દુખ ટાલવાને બદલે તેઓનેબી નોવશારીનાં દશતુર શાપ કહે છે કે ગમે તો જુદા પરો અને જુદો બશીંગો કરો. તેમજ મુંબઈનાં બે દશતુરોની રશાકશી મો નવશારીનાં દશતુરે ભાગ લીધાથી, હાલી તરફ પરીછ છે. જે વીશે મને ખોલાશો કરવા ની ફરજ પરી છે. મુંબઈવાલા દશતુરજી શાહેબ પેશોતનજી બેરાંમજી શનજાંનાં, દશતુરજી કેકોબાદજી રૂશતમજી મેરજીરાણાંની દશતુરીનાં વખતમો નોવશારી પોતાનાં શાહેબજાદાને નાવર કરવા ગીઆ તે વખતે નોવશારીની શમશતે અંજુમનને નાંમે અંજુમનનાં ફંદમોથી તેવણને શેઆલ આપી મોહોટાં માંન પતરથી તેવણને લેવા અને મેલવા ગીઆ, તેટલુંજ નહી. મુંબઈ મધે જેઓ આતશબેરાંમમો વશતા હતા અને બીજી ઘણી દરેમેહેરમો વશનારા નોવશારીનાં દશતુરજીનાં હાંધાર ઊપરથી, દશતુરજી પેશોતનજીનેજ માંન આપતા હતા. તે સઘલુ એક તરફી હતું. જે વારે દશતુરજી જામાશપજી મીનોચેહેરજી જામાશપઆશાનાં નોવશારી પોતાનાં શાહેબજાદાને નાવર કરવા ગીઆ, તે વખતે તેવણનાં

મીતરોએ જામાશજી દશતુરજીને શમશતે અન જુમનનાં પંદમોથી શેઆલ અપાવાની ખતપત કીધી પણ નોવશારીનાં દશતુર દારાબજીની દશ તુરીનાં વખતમો શાપ નાં પારવાથી, પેલા પર બેઆત બંધો દેશાઇ શાહેબો જેઓ અનજુમ નનાં વદીલ તરીકે હતા, તેઓ બજીદ થઇ વા જબી ઇનશાપ આપવાને વાશતે, દશતુરજી રૂશતમજી કેકોબાદજીને કેવારીઊ કે એક દશતુ રને અનજુમન તરપથી માંન મલે અને બી જા દશતુરને અપમાન કેમ થાય, એ વીગરે ઘણી ભાંજગર થઇ હતી. જે ભાંજગરમો હુઓ પણ હતા, પછી શેવતે બંધો દેશાઇ શાહેબોજ અનજુમનનાં પંદમોથી જામાસપજી દશતુરને શેઆલ આપવા તઇઆર થએઆ, જેથી નાચા રીએ દશતુર દારાબજીએ કબુલ થઇ, પોતાને હાથે શેઆલ અનજુમનને નાંમે હોધારી. તોએ પણ નોશાકરા ભગરના મોબેદોનો મોહોટો ભાગ મુંબઇમો દશતુરજી જામાશપજીની વીરૂધમો, તેવણને અપમાંન આપી ચાલતા હતા. અને જરથોશતી ટોલામો કંકાશ વધારતા હતા. તે કાંહાં શુધી વરશ ૧૭) ની લાંમબી મુદત શુધી. જે દાહડેથી જુદદીનને પેટનાંઓને, દશતુર જામાજીની આગેવાંની હેથલ શુદરા પેરાવામો આવેઆ, તેબી બીન કાએદે. વલી નોવશારી

નાં શેંકડો વરશનાં બંદોબશત તોરીને; તે વારે દશતુર પેશોતનજીને તેવી કીરીઆની શાંમને પરોતેશ કરવાની ફરજ જનાઇ, પેહલુતો નોવશારીનાં કાએદાથી ઊલતુ, અને બીજુતો પોતાનાં આતશબેરાંમ શાહેબનાં કેબલાની શહમાલ કરવાનાં હેતુથી, તેવણ શાહેબનું કેહવાનુ એ હતું કે પેલા નાંહન નવારનારા મોબેદોનાં બરશનુમ મેલાવી ફરીથી બરશનુમ આપો. પછી પકે પને તેઓની ફરીથી નવજોત કરોતો વાજબી કેવાએ. પણ તેમ બનેજ કાંથી. જાંહાં મોહટી અગીઆરીનાં શેઠો તરફથી એ કાંમ ચાલુ થએલું અને તેનાં આદરાંનવાલા દારાબજીએ, ધણીનાં હાધાર ઊપર કેટલાએક મોબેદોને શાથે લેઇ, આગેવાંની કીધેલી. તેથી નોવશારીનાં દશતુર દારાબજીએ‌ઓ તેવી કીરીઆ કબુલ રાખી, પેલા મોબેદોનાં બરશનુમ મેલાવા હોકમ કીધો નહી. જેથી દશતુર પેશોતનજીએ પોતાનાં મોબેદોને, જેઓ આતશબેરાંમ છોડી ગીઆ છે તેઓને, તાકીદ કીધી હતી કે માંણેકજી શેઠની અગીઆરીવારા અને તે અગીઆરીને મલતા બરશનુમ વાપરનારા મોબેદો શાથે વાપરવું નહી. એટલે હલાએદુ કાંમ કરવું. હાવી ચરશ વધાં જવાથી, વલી ફેલો ચેઆલીશ હજાર રૂપેઆનો લુમકો લેવાની ખતપતને લીધે, તે રૂપેઆ

લેવાની બીન કાએદે ગોથવન કરી, નોવશારીનાં બંધો દેશાઇ શાહુઓની ઊપરી થઇ, તેવણનો કઇ એ રૂપીઆ ઊપર હક નહી હુાએ હેવી ધપથી, ફરીઆદી મંદાઇ, જેની શાંમને થવાને આતશબેરાંમનાં માલેકોને ફરજ પરી, તે શેઠો ને મલતુ રેવાને દશતુરજી પેશોતનજીને ફરજ જનાઇ. જેથી વધારે ચરશ વધી ગેઇ. શેવ તે, તે ચેઆલીશ હજારનો વકીલ બારેશટરનો ખરચ જતાં જે રૂપેઆ બાકી વધેઆ છે, તે પણ કુવાઓથી નીકલી બારીઆઓ પરેઆ છે. શાહુઓ તે ચેઆલીશ હજાર રૂપેઆ જે ઓબે દોનાં હકનાં હુતા. તે લેવા નોવશારીઓ કેટલા એક શાહુઓની ખાનગી મીટીંગ બેથી હતી, જેમાં થએલી ખાંનગી ગોથવનો બહાર પરવી જોઇએ નહી. તે હુવી હતી કે આએ રૂપેઆ જીતી, પછી જે વારીઆજીને તાંહાં બે લાખ રૂપેઆ એકઠા થએલા છે, તે લેવા ફરીઆદી માંદશું. તેવી ખાંનગી ગોઠવન કરનારા લાએક નહી હુાવાથી, તેજ દારે વાત બાહર ફેલાઇ ગેઇ. હાવી રીતનાં જંગલીપણાને લીધે, વારી આજીવારા શાહુઓને અપીલ કરવાની ફરજ પરી. તે અપીલનાં હાધારથી શાંહમનાં જીહતી ને, પોતાની જગાનાં અને આવકનાં માલેક થઇ ગીઆ. જેથી કેટલાએક ઓબેદાએ નોવશારી

નાં દશતુર શાહેબને ઊશકેરી. દશતુરજી જામા શબજીને શાથે લેઇ, તરૂ પારીઊ. હેમા જામાશજી દશતુરનો રતીબાર તકશીર ગનાએ નહી. તેવણ પોતાનાં હરીફને જેર કરવા ગમે તેમ કરે, કારણ કે તેવા હરીફને લીધેજ જામાશજીએ શતર વરશ દુખ શોશેલું, તે ધની શું કરવા પોતાનાં હાથમો આવેલી તક ખોએ, તે વીશેનો દોશબી નોવશારીનાં દશતુર શાહેબને માંથે છે. જો તેવણ દાનાઇ પોહચારી મતલબીઆ કારભારીઓથી થગાઇ જાઇ, મુંબઇમો નવો વરશાઓ કરાવતે નહી. તો કબી તર પરતે નહી. પણ બંનારવશ હતી, તે બનેઆ વગર રહે નહી. તેટલુજ કરીને પેલા મોબેદો ધરાએઆ નહી. આતશબેરાંમમો અને નાવર મરાતબની કીરીઆમો શામેલ રેનારા અને દશતુર પેશોતનજીનાં પોતાનાં ઘેરમાં તથા બેધીનનાં ઘેરમોનું અપરગાંન કરનારા મોબેદોને અટકાવ કરવા, નોવશારીનાં દશતુરને ઊશકેરી, પેલા મોબેદો જેવો નોવશારીમો રેતા હોએ તેઓને નેઆતથી બાહર મેલવાની ભલાંમન થવાથી, તેમ કંઇ બનીઊ નહી તેવારે તેઓને ઘેર કોઇ ગુજરે તેની કીરીઆ કરાવાની ધાશતી આપવા લાગા. માફી પતર લખાવી લેવા લાગા. જેથી નોવશારીમો બીજી

અગીઆરી બંધાવાને, વારીઆજીવારા શાહેબો ને અને દશતુરજી પેશોતનજીને ફરજ જનાઇ. તેનુ કાંમ ચંદ રોજમો ચાલુ થશે. હવે મુંબ ઇ મધે બીજા આતશબેરાંમ બાંધવાની જે ગો ઠવન થાએ છે. તેમો એક દશતુરજી શાફ નાં પાડે છે. કે એક શેહરમો બે આતશબેરાંમ થાએ નહી. બીજા દશતુરજી તેમ કરવાને શાં મેલ છે. તે વીશેની તકરારો આગલ વધી ગેઇ છે. પણ વાજબી બોલવાને મને ફરજ જનાઇ છે. જેથી જરથોશતી શાહેબોની ખાતરી થાએ. શાહેબો એક શેહરમો બે આતશબેરાંમ નહી થાએ, હેવું કઇ ધરમ પુશતકોથી શાબે ત થતુ નથી. તે કરતાં હાલી મુંબઇમો તર ન આતશબેરાંમ છે, તેમાં ચોથાબી થશે તો કઇ ધરમને હરખત થવાની નથી. પણ મુંબ ઇની બોહલી વશતી પરમાંણે અને દુરનાં જરથોશતી રેવાશીઓને આતશબેરાંમનાં કેબ લાની બંદગી કરવાની અગત જનાએ તો, કોટ, મજગાંમ, પરેલ, મેહેમ, અને વાંદરા જેવી જગા ઊપર, આજે ઘણાં જરથોશતીઓ વશે છે, તે જગાનાં ગરીબ જરથોશતીઓને શવલ પરે તેમ શમજી, તેવી દુરની જગા ઊપર આતશબેરાંમ કરવામો આવે તો કઇ હરખત હું જોતો નથી. પણ પાશે પાશે બે આતશ

બેરાંમ થવાથી, અતીશે હરખતો થઇ પરશે. પેહલું તો જે ઓબેદો તોફાંન વધારવા બેઠા છે, જેઓ આતશબેરાંમઓથી મારામારી કરી નીકલી ગએલા છે, તેઓ હંમેશ મારામારી જારી રાખશે. બીજુતો જરથોશતી ટોલાની, જુદ દીનવારા હશી કરશે, અને બોલશે કે જરથોશતીઓ કઇજ કાએદો વતીક જાણતા નથી. તરીજુ તો બંદગી કરવા આવનારા જરથોશતીઓને ઓબેદોથી કંટાલો આવશે, કારણ કે કેટલાએક રજલતા રખરતા ઓબેદો, પાશે પાશે આતશબેરાંમ હોવાથી, હઇથી તઇ અને તહીથી હઇ, પઇશા લેવાને દોરતા ફરશે, તેમજ કેટલાએક બેધીનો જેઓ છતે હાથ પગે ચાકરી ધંધો કરવાની છોરી દેઇ હરાંમખોરી ઊપરજ બેઠા છે, તેઓનો રકાશ વધી પરશે, અને પુર તો રકાશ બનશે. તેથી પાશે પાશે આતશબેરાંમ થવા જોઇએ નહી. હેવું મારૂ મત છે. પછીતો ટોલાનાં અકાબરો મુખતીઆર છે. અતરેનાં આતશબેરાંમઓ બરશનુમ વાપરીનોવશારી બરશનુમ લેવાગીઆ તેને બરશનુમ આપવાને નોવશારીનાં દશતુરે નાંકેઊં પણ જમશેદજી માંણેકજી ઓબેદજી તે ગંદેવીનાં પંથકીને તો, માહરા ઘેરમાંથી બરશનુમ લેઇને બેઠેલો, તેને હધુરે દાહાડે, હધુરી કીરીઆ જેલા

વી પાછો ઊથારેઓ. હવે હું પુછુંચ કે આજ શેંકડો વરશ થએઆં કોઇબી પનથકનો મોબેદ નોવશારીખાતેથી બરશનુમ લેવા આવેલો પાછો ગીઓ નથી. પછી ગંમે તે પંથકનો હો એ, તેમજ નોવશારીનાં દશતુરનાં વીચાર પર માંણે જુદાં પંથકનો શમજી તેને નાંહન આપવા જોઇતાં, હતાં અને નાંહનમો બેકેલા મોબેદને. હધુરી ફીરીઆ મેલાવી, પાછો ઊથારવો જોઇતો હતો નહી. તેને ખુબ કરાવી, પછી પોતાનાં લાગતા વલગતા મોબેદોને હોકમ આપતે કે હેની શાથે ફરીથી પદાંન બાંધવું નહી. હેવો હોકમ પોતાનાં મોબેદોને આપવાથી વાજબી કેવાતે. તેટલુંજ કરી મુગા બેઠા નહી, પણ જેઓએ આતશબેરાંમમો બરશનુમ નહી લીધેલું, તેવા મોબેદોની ઊપરબી જુલમ પારેઓ. એદલજી ખરશેદજી બોરીનાં માએ નોશારીમાં ગુજરેઆં, તેવણની કરીઆ કરવાનો અતકાવ કરી, એદલજી પાશે માફી પતર લખાવી લીધું અને દાદાભાઇ ફરદુનજી પરબેજજી પોતાનાં શગા ખરશેદજી નવરોજી દારાશા ઘણાં બેહાલ હોવાથી તે વખતે દાદાભાઇ પાશે માફી પતર લખાવી લેવાની ચકચાર થવાથી, તેવન પાછા મુંબઇ આવેઆ, પણ તેજ હીગાંમમો તેવણને ઘેર લગન નીકલેઆં, તે તાંકને તવનપાશે માફી

પતર લખાવી લીધું. પણ દાદાભાઈને પોતાના બેધીનોનાં કેવાથી, વારીઆજીના આતશબેરાંમ મો સરોશનું કાંમ ફરીથી કરાવાથી, ફરીથી નોવશારી નવજોત કરવા ગીઆ, તે વખતે ફરીથી માફી પતર લખાવી લીધું. તેમજ મારા બાવા રૂશતમજી જમશેદજી કાંગાની છેહેલી હુઈઆતીની વખતે, મારી પાશે માફી પતર લખાવી લેવા અનેક ઊપાએ કીધા હતા, પણ હુમે તેઓની કઈજ દરકાર રાખી નહી. તેથી મને અને મારા બાવાને, અને મારા છોકરાને, હુંમકાર શાથનાં જમવાનાં એજન કરાવેઆં નહી, તેવણને ઘરડે ઘરપણ અપમાંન કરી, તેવણને માંશું લગાડેલ. જેથી નોવશારીઓ બુજી અગીઆરી બાંધવાની ફરજ જનાવાથી તે કાંમની આગેવાંની મને કરવી પરી છે. આ લખાંન બંધ કરતાં ફરીથી ટોલાને શુચન કરૂંચ કે આપણે માંહે પંચાત થવી જોઇએ જેથી તેઓ ટોલાની કાલજી રાખી, ચાંપત ઊપાએ લેએ. આંમીન.

મોબેદ રતનજી રૂશતમજી કાંગા.

જાહેર ખબર.

જરથોશતી શાહેઓને નમનતાઈ શાથે જાહેર કરવામો આવે છે કે હમોએ દશતુરજી એરચજી શોરાબજી મેહેરજીરાંણાની તપાશ શાથે લખાંન કરાવી જે ધરમબોધ ચોપાંનીઆં મોહટા ખર ચ કરી છપાવેઆં છે, તેની વીગત નીચે પર માંણે છે. તે બંનતી જોગવાઈએ ખરીદ કરી, જરથોશતી નીશાલોમાં ઈઆ ઈશકોલમાં જર થોશતી બચાંઓને મુફત આપી મને આશરો આપશો હેવી આશા રાખુંચ.

પતેત પશેમાંની તેનાં અરથ શાથે, એ ચો પાંનીઆં ૯૫૦) છે. કીંમત બે આના.

નીરંગ આબેજર, નીરંગ કુશતી બાંધવાની શરોશ બાજ, હોશબાંમ, હાવન, રપીથવન, ઉજી રન ગેહો. એ ચોપાંનીઆં ૫૬૦) છે. કીંમત તરણ આના.

ફવેશરૂથરેમ, હોશનઘેહું, ખોરશેદ, મેહેર ને આએશ, દોઆ વીસપ હમત, નામશેતાએશ ની, નમશકાર, એ ચોપાંનીઆં ૧૦૦) છે. કીં મત તરણ આના.

માહાબોખતાર, અરદવીશુર, આતશની નેઆ એશ. પતેત પશેમાંની વીગરે એ ચોપાંનીઆં ૨૦૦) છે. કીંમત ચાર આંના.

ઉપલાં તરણ ચોપાંનીઆં શાથે અંબાશની શાદી જલેતથી બાંધેલાં. એ ચોપડી ૭૦) છે. કીંમત બાર આનાં.

એજ ચોપડી ગીલીતની જલેતથી બાંધેલી એ ચોપડી ૭૫) છે. કીંમત રૂ૧.

રાસત દીને જરથોશતીઆંન, નાંમનાં ચોપાંનીઆં ૧૨) શાથે બાંધેલાં અંબાશની જલેતથી જેમાં ઉપર લખેલા અવસતા, તેનાં અરથો શાથે આવેલા છે. તથા બાર મહીનાનાં જશનો, તેની ખુબીઓ અને જરથોશતીઓએ પુછેલા શવાલો, તેનાં હુમે આપેલા જવાબો. વીગરે આવેલું છે. એ પુશતક ૭૫) છે. કીંમત રૂ૨).

ધરમાતુ જરથોશતી શાહેબોને અરજ.

ઉપર લખેલી કીંમતની હરધી કીંમત લીધામો આવશે. અગર કોઈ શાહેબો શદાબરી એક રકમ ખરીદ કરી લેશે, તો તેથીબી ઓછા ભાવથી આપી દીધામો આવશે. શબબ કે ઘેરમા પરી રેવા કરતાં જરથોશતી બચાંઓનાં ઉપીઓગમો આવે હેવી મારી મખશદ છે.

લા૦ ટોલાનો આશરો ચાહાનાર,

મોબેદ રતનજી રૂશતમજી કાંગા.